

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 78 0 П 011806 14 Рев
Бања Лука, 10.3.2016. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља И.Ђ. из Д., кога заступа Р.Б., адвокат из П., против тужене РС, коју заступа Правобранилаштво Републике Српске Бања Лука, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 78 0 П 011806 13 Гж од 18.02.2014. године, на сједници одржаној дана 10.3.2016. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се усваја, укида се пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 78 0 П 011806 13 Гж од 18.02.2014. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Прњавору број 78 0 П 011806 11 П од 04.3.2013. године одбијен је тужбени захтјев којим је тражено да се тужена обавезе да тужитељу на име накнаде за заузето земљиште и трошкова цијепанја истога исплати износ од укупно 14.027,00 КМ са законском каматом. Тужитељ је обавезан да туженој накнади трошкове поступка у износу од 1.440,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 78 0 П 011806 13 Гж од 18.02.2014. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељ побија другостепену пресуду због погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји у цјелости.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Предмет ове парнице је захтјев тужитеља да се обавезе тужена да му исплати новчану накнаду за заузето земљиште те трошкове цијепанја земљишта.

Током поступка који је претходио доношењу нижестепених пресуда утврђено је: да је тужитељ у пл. 127 к.о. Д. уписан као посједник некретнина означених као кч.бр. 1450 и 1451, које некретнине након цијепања извршеног 2010. године носе ознаке 1450/1, 1450/2, 1450/3, 1450/4, 1450/5, 1451/1, 1451/2 и 1451/3; да је приликом изградње регионалног пута Ч.-П. заузет дио ових некретнина у површини од 1941 м², што је тужитељ сазнао 2007. године; да је вјештак пољопривредне струке процијенио вриједност заузетог земљишта у износу од 7,00 КМ/м²; да је тужитељ поднио тужбу у овом спору 06.10.2011. године.

Нижестепени судови су усвојили приговор тужене о застарјелости потраживања, позивајући се при томе на одредбу члана 376. Закона о облигационим односима ("Службени лист СФРЈ" број 29/78, 39/85 и 57/89 те "Службени гласник Републике Српске" број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), те су одбили тужбени захтјев.

Нижестепене одлуке су засноване на погрешној примјени материјалног права.

Наиме, у конкретном случају се тужбени захтјев темељи на тзв. „фактичкој експропријацији“ односно депосједирању власника непокретности због изградње објеката или извођења других радова од јавног интереса, без претходно проведеног поступка експропријације пред надлежним органом управе. Власник чије су некретнине „фактички експроприсане“ има право на накнаду исто као и власник чије су некретнине експроприсане у законито проведеном поступку, а то његово право не застаријева. Он формално није лишен својине, али му је предмет својине одузет, без уручења рјешења о експропријацији и без исплате накнаде. Тиме је повријеђено његово субјективно право, а та повреда се не може правдати јавним интересом, јер је право својине једно од основних права заштићених Уставом БиХ. Како код „фактичке експропријације“ успостава пријашњег стања није могућа, власнику припада право да тражи накнаду за одузету некретнину, која се одређује по истим мјерилима као и накнада за некретнине које су на законит начин експроприсане. Захтјев за одређивање правичне новчане накнаде за експроприсане непокретности не застаријева, већ застаријева само захтјев за исплату накнаде одређене одлуком суда или поравнањем (члан 379. ЗОО). Стога је основан приговор ревизије да су нижестепени судови погрешно примијенили материјално право када су усвојили приговор тужене о застарјелости потраживања накнаде на име заузимања земљишта.

Иначе, нижестепени судови су одбили као неоснован приговор тужене да она није пасивно легитимисана у овом спору, позивајући се при томе на одредбе члана 3. Закона о јавним путевима („Службени гласник Републике Српске“ број 16/10 - Пречишћени текст). Они нису утврдили ко је био инвеститор изградње спорног пута чија је траса прешла преко парцела тужитеља, нити ко је градио тај пут, а из података у спису произлази да је ЈП П. РС Б.Л. финансирао изградњу пута. Надаље, према стању списка произлази да је прије изградње пута (градња је почела 1999. године, а по наводима тужитеља окончана је 2005. године) извршена експропријација земљишта приватних власника, преко чијих некретнина је пролазила траса пута, те да је

Општина Ч. као корисник експропријације бившим власницима исплатила накнаду. Обзиром да тужитељ није био власник земљишта у вријеме градње пута већ је исто наслиједио након смрти стрица 2009. године, остало је неутврђено да ли је проведен поступак експропријације и да ли је преднику тужитеља исплаћена накнада, при чему треба имати у виду да је и тужитељ навео да је свим осталим насљедницима његовог стрица исплаћена накнада.

Због погрешног закључка да је потраживање тужитеља застарјело, нижестепени судови су пропустили да утврде и оцијене напријед наведене околности као и друге потребне чињенице од којих зависи основ потраживања и висина накнаде.

Зато је на основу одредбе чл. 250. ст. 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) ревизија тужитеља уважена, другостепена пресуда укинута и одлучено да се предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У даљем поступку другостепени суд је дужан отклонити недостатке на које се указује у овој пресуди одн. поступити по датим упутама.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић